

DIRECTOR
Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
învoială

Unirea

REDACTOR:
Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Foale bisericescă-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Ardealul vrea dreptate

Joi, în 28 Noembrie, Ardealul și Banatul, prin cei mai aleși reprezentanți ai lor, au ținut un „congres economic” la Cluj. Impunător, cum rar se pomenește. Adunarea avea conștiința și pecetea marilor clipe de răspundere istorică din viața neamului. — Ce păcat, că această puternică solemnitate nu era decât un praznic al mizeriei ardelenesti. Ce durere, că a trebuit să ne pecetluim sărăcia cu atâta pompă!

E trist din cale afară ceea ce s'a constatat și a trebuit să se spună la Cluj. — În vremea robiei, noi ne-am ridicat, cu puterile noastre. Biserica și școala ne-au dat lumina sufletească; băncuțele noastre harnice ne-au învățat să ne facem stăpâni pe glia și pe bogățiile pământului nostru. Lucrând mână în mână, în unitate nedespărțită, această trinitate biruitoare: Biserica, școala și creditul, au fost pârghia înălțării noastre statornice. S'a arătat asta, la Cluj, cu date impresionante și cu cifre elocvente. — S'a întors însă foaia. Ni-s'a înfățișat prezentul. Nespun de trist. Am ajuns la sapă de lemn. S'a dus pe gârle tot ce-am agonisit prin truda alor șapte decenii. Astăzi — constatată cu durere moftuna congresului — în Ardeal și Banat, creditul românesc este inexistent. Spiritul de economie a amorțit. Bisericile, fundațiile, școlile și instituțiile culturale sunt sărăcite de fonduri. Satele sunt năpădite de cămătări, iar comerțul și industria românească se abat neputincioase, în fața concurenței covârșitoare a străinilor.

Și durerea crește când ne gândim, că nu numai răutatea vremilor ne-a împins în acest dezastru. Ci mari vinovății omenești ne-au înbrâncit în el. O politică mioapă și lacomă a întins mâni hrăpărețe asupra bogățiilor ardelenesti. Statul și Banca Națională au privilegiat pe alții în paguba noastră. O singură bancă din București, cu nume străin, a înghițit ajutoare de stat de două ori mai mari decât Ardealul și Banatul întreg. Patru mari institutii bancare din Capitală vor fi integrale despăgubite pentru pierderile din conversiune; pe când toată averea Bisericilor a dispărut.

Adevăruri grele și triste. Stări de lucruri cari nu mai pot dăinui fără primejduirea viitorului. — De aceea, congresul a cerut măsuri de îndreptare imediate. Cele mai importante:

a) Despăgubirea integrală a bisericilor, fundațiilor, școlilor, instituțiilor culturale și asociațiilor de meseriași și mici comercianți de toate pierderile suferite; b) refacerea creditului prin acordarea unui împrumut de lungă durată și fără dobândă, pe seama actualelor așezăminte de credit; c) menținerea băncilor țărănești, prin modificarea răspundătoare a legii.

Va fi ascultat acest glas al desneșdării? Pără îndoială! Încă în aceeași zi, guvernul s'a angajat, în fața țării, să împlinească fără întârziere cererea: va despăgubi integral Bisericile, școlile, asociațiile culturale (o sumă totală de cca 80 milioane Lei). — Va trebui să le împlinească pe celelalte. Nimeni nu poate uita, că soarta românismului se joacă de aici înainte în Ardeal!

Și dacă ar fi s'o uite, de-acum este cine să aducă aminte: solidaritatea ardelenescă recăută ca prin minune, cel puțin în fața acestei probleme de viață. Minune proclamată și subliniată eu toată puterea la Cluj. Mai ales de către aceia, cari mai greu au păcătuit împotriva solidarității și unității ardelenesti. Crudă și meritată pedeapsă a sorții! — Să ne fie de învățătură cel puțin pentru viitor. Să nu mai păcătuiem prin răbdări, ca să nu ni-se întâmple ceva mai rău!

Paralelisme trase de păr

Precizări în legătură cu conferințele d. prof. univ. Dr. G. Marinescu despre Lourdes și Maglavit

de P. Străjeru

Fenomen pe cât de nefast, pe atât de vechiu și de des: fac, atâția și atâția, pe grozavii, mai ales unde nu se pricep. Călșunarii rezolvă, de atâtea ori, cu gura, firește, înalte probleme de stat; militarii se frământă pe tema confesională de etică transcendentă (!). babele vrâjitoare iecueac pe răpușle, doctorii mai ales cei cari în viața lor n'au rumegat un capitol de filosofie creștină și de apologetică, ori de dogmatică) își dau gata, cât zici, chestii grave din domeniul conștiinței și teologiei. Scribimus indocti doctique poemata passim. (Horatius). Într'asta suntem Romani peste orice închipuire. Ne răsar „luminile” pe toate potecile. Ca la poruncă. Cine s'ar mai îndoi de acest lucru, bată în gând drumurile Maglavitului, și se va vindeca de îndoială. Va vedea îndată puzderie de luminători, tâlcători și ticlitori, supralicitându-se în vorbărie și argumentație serioasă nu va prea întâmpina omul în gălăgia iscată în jurul acestui caz.

De altfel toată afacerea nu ne privește deadreptul. Și dacă totuși ne oprim puțin la ea, asta o facem pentru că în corul celor ce au crezut că trebuie și pot să spună ceva în cauză s'a auzit și glasul d. Dr. G. Marinescu, medic și prof. universitar în Capitală. Și încă în două rânduri. Mai pe urmă Dumineca trecută, la „Fundația Carol”, tratând despre „Lourdes și Maglavit”, într'o formă care dovedește orice, numai orientare pe terenul abordat nu.

Din capul locului, d. Dr. Marinescu nu-l omul credinței creștine. Pentru Dsa (informațiile noastre sunt scoase din „Universul” dela 27 XI. 35) omul își creiază singur universul religios. Asta în neputința sa de a înțelege fenomenele prodigioase cum sunt răsăritul și apusul soarelui, înălțimile munților și imensitatea oceanului, erupția vulcanilor, fulgerele și trăsnetele, vijelia și uraganul. Pe măsură ce observația se adâncește și numărul experiențelor crește, universul acesta religios se înalță dela politeism la religia creștină, până la concepțiile transcendente ale lui Newton, Kant. (Pentru d. prof. se vede că accepția sunt superiori Fiului Omului!). Pe temeluri, și cu o logică la fel, se ajunge apoi la paralela: Lourdes-Maglavit; Bernadette-Petrache Lupu. Două drame religioase, în care eroii principali „prin constituția deosebită a inconștientului lor dinamic au provocat o mișcare efectivă de ordin religios, cum de mult istoria n'a mai înregistrat”. Dela d. medic general August Vasilescu din Craiova militarului lui Petrache, d. prof. află că diagnosticul medical de atunci al vizionarului de acum nu remarcă la el ceva

deosebit, decât doar lac'așa: o ușoară idioție. Ceeace nu contează însă, odată ce d. medic general crede că „pentru binele maselor rurale” fenomenul Petrache e o binefacere care face să renască credința în Dumnezeu. (Dintr'o relatare a d. magistrat Vasilescu Bucium se vede că în Dolj înainte de predicile ciobanului vizionar au fost 26 cazuri de omor cu volnță, iar după aceea s'au redus la 11).

Cât despre obiectivitatea vedeniei înseși, d. prof. îi dă o explicație sui generis: Este „efectul activității inconștientului dinamic creator... Creația vizionarului religios corespunde unei viziuni interioare care pune în legătură existența spirituală cu viața profundă”. — Destul de limpede și categoric.

Vindecări miraculoase, într'adevăr? Nici vorbă! „Am susținut și mențin părerea mea că la Lourdes și Maglavit se pot îngriji, cu mai mult succes, unele afecțiuni, decât de un medic oarecare, căci Charcot nu se opunea ca bolnavii, cari aveau credință, să se ducă la Lourdes. Și sunt și alte cazuri în cari un neurologist competent, nu improvizat, va ști să îndrepte pe pacient pe calea bună, să-l vindece. Ceeace nu e cazul nici pentru Lourdes nici pentru Maglavit”. — Limpede și categoric și asta. Ca lămurirea miraculoasei mâini ce scrie fatidicele cuvinte: Mane, Tekel, Phares, pe pârșii salei de petrecere a împăratului babilonean: era beată turtă toată lumea dela mesele întinse... (După „luminile științifice” ale medicului prof. univ. Dr. Obreja).

Ortodoxia poate să-l cânte osanale dlui Dr. Marinescu. Dacă nu pentru alta, barem pentru tentativa de a înradă sufletește pe Petrache cu Bernadette și de a apropia Lourdes-ul de Maglavit. Căci cu atâta sunt și atâta rămân conferințele din chestie: o nefericită pășire cu stângul pe-un tărâm cu totul străin. Dela sfânta simplitate a Bernadettei și până la idioșenia bietului Petrache, trebuie să recunoască orice om de bun simț, e tocmai atâta depărtare cât dela adevăr și până la sentințele speculoase ale d. profesor. Dumnezeu a grăit lumii pe calea sufletelor simple, dar nici când idioșilor. Biserica Romei a trecut pe filica moralului Soubirous în ceata sfinților, după îndelungate cercetări de o rigoare cum numai discasteriile romane știu să dovedească în cazuri ca acestea. Ortodoxia liberă e să treacă și ea în calendar pe Petrache, cum și apologeții de acum al lui (cu și fără potcapli) să l-se închine. Dar... pân'atunci e cel puțin riscat să se vorbească de aceste două persoane ca și când ar fi de aceeași factură, și ar sta la același nivel spiritual și moral.

Sunt atâtea monografii asupra Sfintei din Pirenei Franței. Poftescă și studieze vreuna ce ce vorbesc sau scriu ceva în legătură cu ea, și sigur că, n'o să se mai preteze la aprecieri ce frizează impletatea, ca cele ce ni-a fost dat să auzim nu odată de o vreme încoace. — Psihatrii și neurologii noștri, gata cu „explicații savante” cerute și necerute, oportune și inoportune, ar fi bine să nu piardă din vedere acest amănunt. Ca să nu se expună ridicolului

La fel de nefericit inspirat e și paralelismul: Lourdes-Maglavit, cu adausul ce tradă o totală desorientare în cauză: și într'un loc și într'altul se pot îngriji cu mai mult succes unele afecțiuni, decât de un medic oarecare... Nu anumite „afecțiuni” se vindecă instantaneu la Lourdes, ci boale grave, declarate de specialiști ca incurabile. Așa, statisticele Biroului de constatări medicale deacolo arată: 892 vindecări de tuberculoză pulmonară, de oase, intestinală etc.; 694 vindecări de boale ale aparatului digestiv și a anexelor sale; 106 ale aparatului circulator; 182 ale aparatului respirator; 143 ale măduvei; 530 ale creierului; 22 vindecări de cancer; 54 vindecări de răni grave ș. a. Se mai notează apoi: 55 vindecări de orbie; 22 de mușenie, 32 de surzenie. (Cf. *G. Bertrin: Histoire Critique des evenements de Lourdes. Paris. 1913. pag. 136—137. Mai detaliat la pag. 445—447.*) — Și să se noteze că e vorba numai de vindecările examinate și verificate până la 1 Ianuar 1913! De atunci încoace s'au mai întâmpnat o serie întregă de vindecări ce poartă pecetea indiscutabilă a supranaturalului. Menționez aci una singură: cea a *Surorii Noemi* (Maria Recard) de ulcer stomacal și ftizie pulmonară, deacum doi ani. Vindecarea din chestie e confirmată de examinări clinice și radiologice; e de ordin absolut organic, și, după mărturisirea comisiei medicale, nu poate fi atribuită vreunui proces natural. (Cf. *Osservatore Romano, Nr. 273 din 22 Noembrie c.*)

Va să zică nu-i vorba de oarecari afecțiuni nervoase, pe cari le-ar pntea vindeca și

ceva neurologist mai competent, ci de stări sanitare desperate pentru orice știință și putere omenească. — Ș'apoi acel *Birou de constatări medicale* din Lourdes! S'a înființat în 1882, ca să verifice certificatele pe cari le aduc cu sine bolnavii și să le examineze din nou boala. Printre cei ce au făcut și fac parte din acest Birou figurează: profesori universitari (de medicină, se înțelege), directori de clinică, de spitale; francezi și de alte neamuri; catolici și necatolici; creștini și necreștini. Listele Biroului aduc, din intervalul 1890—1914, numele a 6983 medici, lângă cari nu i-ar sta rău de fel nici d. Dr. Marinescu. — Și ce perspective de glorie mondială pentru Dsa și pentru orice alt medic (aviz și dlul Dr. Paulian și celor de o convingere cu dânsul) dac'ar cerceta cazurile declarate vindecări miraculoase și ar dovedi și numai unul singur ca posibil de vindecat și cu mijloace științifice, doctoricești!

Decât suntem siguri că așa ceva nu va face nici d. Dr. Marinescu, nici alții dintre medicii noștri cari declară, quasi ex cathedra, miracolul de imposibil și vără sub aceeași căciulă Lourdes-ul cu Maglavitul. Ba nu fac nici atâtea: să studieze serios și amănunțit vre-un caz din cele trâmblitate de apologești mai mult ori mai puțin interesați ai Maglavitului, ca să poată vorbi în reală cunoștință de cauză. Și în aceeași vreme ar pune capăt și unor exagerări vecine cu neadevărul sfruntat, cum e cea cu vindecarea de orbie a lui *Ioan Turcu* din Blaj (Cf. *Lumina Satelor, Nr. 48 din 24 Noembrie c.*), când adevărul e că acest feciorandru, orb de tot n'a fost decât doar în starea-i embrională, înainte de naștere, iar de-atunci încoace nici când n'a văzut bine, cum nu vede nici acum, după ce a venit dela Maglavitul legendelor ce nu vor duce până în sfârșit, decât la anarhizare conștiințelor. Pentru că numai adevărul slobozește de robie. De orice robie. Neadevărul însă, chiar *piu fraus* de-ar fi, tot *fraus* rămâne. Peste care nu-i blucuvântarea lui Dumnezeu.

Toate acestea le-am spus, fiindcă dată fiind situația socială a conferențiarului dela „Fundatia Caroli”, nu se putea să nu fie spuse. Firește că fără a avea pretenția de a fi exhaustat problema. Așa ceva nu se face într'un articol de gazetă. — Nu-i eschisă însă o revenire, respectiv repetate reveniri, asupra cauzei, dacă așa va cere lipsa. Totdeauna cu tot respectul față de adevărata știință (pe care însă n'o confundăm cu cea de contrafacere) și cinștind căruțețele cari și ele se cinștesc.

Semnificația unui consistor papal. Proximul Consistor papal lasă cu totul din obișnuit. Sf. Părinte va face cunoscut, cu acel prilej, Urbi et Orbi, crearea alor douăzeci cardinali noi, dintre cari primii doi rezervați în petto încă din 13 Martie 1933.

Se cunosc deja și numele celor ce se vor împărtași de suprema distincție ecleslastică romană a purperei cardinalității. Sunt următoarele Eminențe și Monsiguri: 1. *F. Tedeschini*, arhiepiscop titular de Lepanto; nunțiu apostolic în Spania. 2. *C. Salotti*, arhiepiscop titular de Filopopolul Traciei; secretarul S. Congregațiunii de Propaganda Fide. 3. *Ignatie Gavril Tappuni*, patriarhul de Antiohia al Sirilor. 4. *E. Sibilla*, arhiep. tit. de Side; nunțiu apostolic în Austria. 5. *F. Marmaggi*, arhiep. tit. de Adrianopol; nunțiu apostolic în Polonia (utâitul nunțiu apostolic în România). 6. *L. Maglione*, arhiep. tit. de Cezarea Palestinei; nunțiu apostolic în Franța. 7. *C. Cremonesi*, arhiep. tit. de Nicomedia; elemoginier secret al Sanctității Sale. 8. *E. M. A. Baudrillart*, arhiep. tit. de Melitene; rectorul Institutului Catolic din Paris. 9. *E. C. Suhard*, arhiepiscop de Reims. 10. *C. Kaspar*, arhiepiscop de Praga. 11. *I. L. Copello*, arhiep. de Buenos Aires. 12. *Isidor Goma J. Tomas*, arhiepiscop de Toledo. 13. *C. Caccia Dominioni*, maestru de ceremonii, al Sanctității Sale. 14. *N. Canall*, asesor al S. S. Congr. a S. Oficiu. 15. *D. Jorio*, secretarul S. Congr. a Sacramentelor. 16. *V. La Puma*, secretarul S. Congr. a

□ □ Foiața „Unirii” □ □

Probleme catehetice

— Schițe de lecții —

2) de **Fr. T. Matelu**

1. Morala creștină

Introducere: ... Nu-i destul numai să credem, ci trebuie să și facem... „Nu tot cel ce-mi zice mie Doamne, Doamne...” „Dacă vrei să intri în viață, ține poruncile...”

1. **Definiția moralei:** a) regulile de viață, conform voinței lui Dumnezeu¹⁾; b) știința care ne arată regulile de viață conform voinței lui Dumnezeu; c) știința care ne arată regulile de viață pe cari urmându-le, ne mântuim.

2. **Se împarte în morală:** a) *naturală* ... (complexul regulilor de v. pe cari le aflăm cu mintea); b) *supranaturală* (sau creștină) ... (complexul reg. de v. pe cari le cunoaștem din revelație...)

2.

3. **Raportul între credință și morală:** a) *Dumnezeu* (credința în Dumnezeu și adevărurile revelate de El) *este temelul moralei*; b) Ce valoare au — așanumitele — morale laice (filosofice, sau independente), cari n'au la bază

¹⁾ Aici se va explica — firește — că aceste „regule de viață”, se referă numai la lucrările „omenești”, cari depind de voința liberă, nu și la lucrările „omului”...

pe Dumnezeu²⁾; c) Binele și răul moral. 1., tot ceea ce e conf. voinței lui Dumnezeu, e bine... 2. ... Contrarul v. lui Dumnezeu, e rău...

3. Impărțirea moralei³⁾

— pe lângă cele de până aici —

4. Căile prin cari putem ajunge la cunoașterea voinței lui Dumnezeu: a) conștiința; b) legea.

5. Mijloacele prin cari putem împlini voința lui Dumnezeu: a) fapte bune; b) virtuți.

6. Despre călcarea voinței lui Dumnezeu: *păcatul*.

7. Explicarea amănunțită a modului prin

¹⁾ La punctul acesta: „valoarea — așanumitelor — morale filosofice sau independ. sau oricum le-ai zice, — ce n'au la bază autoritatea lui Dumnezeu, se va adăuga, în notă, drept concluzii (referitoare la acest punct): „Nimenia, afară de Dumnezeu, nu poate avea *autoritate universală* (cu privire la timp și loc), cu întreita putere: *legislativă, judiciară și executivă* pentru a forma temelii solidă și *externă* a unei morale (zi: regulile de viață)... și se va explica...”

²⁾ Impărțirea moralei, în forma aceasta, am făcut-o pentru a avea o privire de ansamblu, asupra tuturor chestiunilor ce se vor trata. Asupra acestei „scheme”, e bine să se revină mereu, mai ales când se trece dela un tratat la altul. Va fi apoi de foarte mare folos la repetiție... Mai în anii trecuți, înainte de a mă folosi de acest metod, îmi spune o elevă: Părinte, deși mi-am preparat lecțiile, în cursul anului (asta era la sfârșit), totuși acum par'că nu știu despre ce a și fost vorba tot anul?... Acum, pentru a se dumeri, ajunge să-i pun întrebările dela punctul: „Impărțirea moralei”.

care putem împlini voința lui Dumnezeu — sau morala specială. — **Poruncile:** I. Datorințele față de Dumnezeu. II. Datorințele față de noi și aproapele nostru. III. Datorințele față de Biserică...

4. Libertatea voinții

Definiție: ... facultatea sufl. nostru de a putea alege între două alternative a) *contradictorii* (a ceti sau a nu ceti); b) *contrare* (a iubi sau a urî).

Că voința noastră e liberă ni-o spun: 1. Sf. Scriptură... („dacă vrei... ține poruncile...”) 2. Conștiința noastră, — ideea de datorie, — experiența conșt. ns... 3. Legile (cari altfel n'ar avea rost...). 4. Pedepsele și recompensele... 5. Educația (asemenea n'ar avea rost altfel). 6. Consimțământul universal al omenirii...

5. Despre virtuți

Definiție: a) virtutea este habitul — (însușirea sau calitatea) — de a lucra onest și conf. cu rânduiala dreaptă; b) virtutea este habitul — (însușirea sau calitatea) — de a face f. bune mereu și cu ușurință¹⁾.

Virtuțile pot fi: a) *naturale* 1., calitate înnăscută, moștenită. 2. o calitate câștigată prin deprindere; b) *supranaturale* (vârsate în suflet de Dumnezeu).

Concluzii: 1. Drept la răsplată supra-

¹⁾ Aici se va explica, că aceasta „ușurință” de a face f. bune mereu, deși e relativă, totuși există, în comparație cu acele persoane, cari n'au „calitatea” — virtutea.

Călugărilor. 17. *F. Cattani Amadori*, secr. Supremului Tribunal al Signeturii Apostolice. 18. *M. Massimi*, decanul Tribunalului S. Rota Romana. 19. *D. Mariani*, secr. Administrației Bunurilor S. Scaun. 20. *P. Petru Boetto*, din Societatea lui Isus.

Cu aceasta Sacrii Colegiu va atinge numărul de 69 membri, adică aproape plenul Corporației Purpurărilor Romani. Dintre cari 59 aparțin clerului secular, iar 10 clerului regular (2 benedictini, 1 dominican, 1 carmelitan, 1 servit, 1 jezuit, 1 sulpician, 1 oratorian, 1 salesian, și un oblat din congr. „Maria Immaculata”). Majoritatea absolută italieni. Răsăritul propriu zis e reprezentat prin patriarhul siriac al Antiohiei. Un vrednic urmaș al card. Antoniu Hassun, patriarhul de Cilicia, al Armenilor (creat cardinal în 1880) și al vestitului *Bessarion* de blaecuvântată pomenire.

Din metehnele noastre

Lipsurile spirituale ale satelor noastre sunt multe și mari. Intre altele: A sozit iarna cu serile lungi și cu tradiționala inactivitate a țărânului nostru, prielnică atât pentru tovărășii puțin edificatoare, cât și pentru mult progres spiritual. E aici, așadar, răstimpul când literatura li-e mai accesibilă ca oricând. Și acadența de-a profita de acest răstimp.

Ne uluește nu odată constatarea că bineintenționați credincioși de-ai noștri cad în mrejele presei sectare gratuite, în vreme ce cartea noastră e absentă să facă cuvenita reparație. Ceeace involuntar ne duce la eterna problemă a răspândirii literaturii noastre bisericești.

Să luăm întâiu cărțile de rugăciuni, a căror necesitate primescă. În câte sate nu s-lăsați credincioșii în vola întâmplării să-și aleagă cărțile de rugăciuni, ca să se opriască la acelea care prea adeseori nu corespund credinței noastre? De câte ori nu se întâmplă în felul acesta să-și cumpere: „Vămile văz-

duhului”, „Epistola” sau „Visul Maicii Domnului” și alte năzbătii de proveniență manicheo-bogomilică. Iar adevăratele cărți de rugăciuni rămân în rafturile librărilor.

Apoi cărțile de doctrină pentru popor: credincioșii cumpără orice cred ei că-l potrivește, iar cărțile dăunătoare, printr'o nefastă coincidență le află pretutindeni. Și lată-ne dela superstițiile la erezii. Și la urma urmelor a cui e vina? Ne aflăm în fața unei întrebări a cărei răspuns lovește tot în neglijența noastră, a preoților. Ne-am prea mărginit numai să citim anunțul apariției cărților în gazete și reviste, fără să le propagăm. Am ajuns de sunt sate bătute de toate sectele unde nici preotul nu cunoaște cărțile ce combat aceste erezii. — Se mai poate invoca și aici argumentul crizei respectiv a lipsei de cărți bune? — Asta deși știm că în atâtea locuri, în accesibile preotului, cartea pătrunde și face lumină, fiind un antidot puternic la toată propaganda subversivă!

Această situație o prezintă cărțile pentru intelectualii noștri dela orașe ce ajung de, în bună credință, citesc pe Renan, pe Strauss și pe Ludwig. Știau de ce să ne surprindă că vin la biserică cu prejudecăți și'n urmă, în evoluție firească, ajung la indiferență și necredință? Avem cărți și pentru dânșii: prima o vor citi din politeț, a doua din curiozitate, iar pe-a treia din evlavie... Până vor avea la îndemână mai mult pe Renan decât pe Papini, și pe Schürer decât pe Cathrein sunt puține șanse de orientare temeinică și serioasă creștină. — N'ar mai trebui să pomenesc cărțile pentru tineret cu care se face un adevărat misionarism...

Ei bine, toate acestea aduse la un numitor comun, constituie insolubila problemă a răspândirii cărților noastre bisericești. Și'n concluzie, cu puțină bunăvoință:

Nu s'ar putea înființa o modestă librărie la fiecare parohie, dându-se pentru aceasta un indemn oficial? N'ar fi o inovație păgubitoare. Și dacă nu, cred că n'ar fi riscant dacă din inițiativă proprie — să punem cazul, Mă-

năstirea *Bixad*, — sau Librăria Seminarială din Blaj — ar trimite flecărei parohii o cantitate de cărți în oarecare proporție cu credincioșii. Din rabatul ce s'ar acorda s'ar acoperi cheltuielile de expediție și de retrimțere în cazul că nu s'ar vinde într'un an. Și cred că nici un preot n'ar fi atât de indolent cât să nu atragă atenția credincioșilor asupra lor. În felul acesta mai mult ca sigur că am răspândi multe cărți; s'ar acoperi multe lipsuri spirituale și s'ar pune un puternic baraj rătăcirilor sectare.

Încercăz aceste sugestii și n'aș vrea numai să sporesc cu un articol materialul discuțiilor la eterna poveste-vis a răspândirii literaturii noastre bisericești.

Pr. Ioan Ploscaru

Ziua Agrului. În urma unei hotăriri deosebit de fericit inspirate a episcopatului nostru, praznicul milostivului *Sf. Ierarh Nicolae al Mirelor* a fost declarat de zi a Agrului. Sfințitorii altarelor, conștii de marea mărtașă și sfântă a acestei organizații, sunt îndrumați de mai mari bisericești să stăruie cu toată căldura sufletului de credincioși, să contribuie din acel prilej cu obolul lor la ajutorarea unei cauze care-i a Bisericii și a Neamului. Și nu ne îndoiim că glasul păstorilor va avea răsunet larg în inimile păstoritorilor.

În eparhia de Nord s'a precizat și împrejurarea că această zi trebuie făcută o serbătoare agrară specială, în care se vor cumineca toți membrii Agrului local, „spre a stărni și prin aceasta interesul întregii comunități pentru colecta prezcrisă”. — Foarte binevenită măsură, și credem că va fi urmată în lungul și latul Provinciei noastre mitropolitane. Așa se va ajunge apoi și acolo ca nici un credincios de bine să nu rămână dela marea datorie de a ajuta mișcarea agrară dela noi.

Pentru armonia dintre luminătorii satelor. Rău vechiu și cunoscut: dihonnia între preotul și învățătorul din acelaș sat. Și cu urmări dezastruoase pentru bunul mers al lucrurilor din satul respectiv.

Inspectoratul școlar din Timișoara se vede că a avut prilejul să constate nu odată urmările nefaste ale unor ciocniri ca cele dintre cei doi factori rurali culturali. Și s'a gândit să ia și măsurile dictate de prudență și bun simț, pentru aplanarea unor atari conflicte. Trecând dela planuri la concretizări, a adresat tuturor revizoratelor în subordine, cu Nr. 16322 din 15 Octomvrie a. c. o scrisoare cu îndrumări ce merită să fie cunoscute și îmbrățișate și în alte părți. Reproducem:

„Constatănd dese neajunsuri create fle școlaeli, fle bisericii, în orice caz liniștel și bunelor orândurii din comune, pe urma neînțelegerilor dintre învățătorii și preoții sau dintre Comitetele școlare rurale și Consiliile parohiale, Vă invităm să procedați, în viitor, cu cea mai mare prudență și imediat la curmarea unor astfel de neajunsuri, luând înțelegere cu păr. Protopop respectiv sau anchetând, unde e cazul, împreună, dacă se poate fără prea multe formalități decât contactul direct cu păr. Protopop. Ne veți raporta numai unde și când e nevoie să intervenim și noi, respective autoritățile superioare bisericești”.

Încercăm cu plăcere ideea și inițiativa fericită a d. S. *Evușlan*, inspectorul general din metropola Banatului și o recomandăm și altor înalți demnitari din lumea învățământului primar.

Citiți și răspândiți „UNIREA”

naturală (sau merit supranatural), — au numai virtuțile supranaturale.

2. O virtute, este naturală sau supranaturală, prin: a) *principiul ei* (cauza care o produce, — însușirea, — care o germinează, originea ei); b) *obiectul ei* (către care tinde acțiunea sau actul); și c) *motivul ei* (cauza care determină acțiunea).

3. O virtute naturală poate deveni supranaturală, dacă e „*altoită*” cu elemente supranaturale: *principiul* (harul lui Dumnezeu, ajutorul grației divine); *obiectul* (acțiunii)¹⁾ și *motivul* (acțiunii); bună plăcerea lui Dumnezeu.

6. Conștiința morală

Definiție: judecata practică a minții care ne spune că o lucrare oarecare este bună, deci trebuie făcută, — și că alta e rea, deci trebuie omisă.

Se împarte în:

1. *Conștiința antecedentă:* judecata care premerge lucrării... ea este călăuză faptelor noastre. 2. *Conștiința consecventă* (sau subsecventă)... ea este judecătorul faptelor noastre. 3. *Conștiința antecedentă poate fi:* 1. Dreaptă

¹⁾ Se va insista aici, cum calitățile (virtuțile) naturale se pot „nobiliza” prin elementele supranaturale — și astfel vor putea să aibă merit și răspăță supranaturală. Se va arăta — de pildă — cum un act de caritate, ce poate fi supranaturalizat, dacă în săracul pe care-l miluiești vezi pe Isus Hristos, care a spus: „*întrucât ai făcut omnia dintre aceștia, mie mi-ai făcut.*”

(care coresp. cu realitatea obiectivă). 2. Greșită (care nu coresp. cu realit. obiectivă). 3. Sigură. 4. Nesigură — duble — îndoleșnică... 5. Scrupuloasă... 6. Laxă...

Regulă: 1. Conștiința sigură, trebuie urmată totdeauna. 2. Dubiul sau îndoleșnică trebuie înlăturată prin informațiuni competente... 3. În caz de scrupule trebuie urmat — întocmai — sfaturile confesorului. 4. Tot astfel în caz de conșt. laxă (care e de condamnat).

7. Faptele bune

... O lucrare e bună — moralmente — dacă e în conform. cu voința lui Dumnezeu...

Gradul de bunăătate — sau de răutate — a unei lucrări, depinde dela:

1. *Obiectul lucrării*, care poate fi: a) *ceva lucru, obiect* (bani, cărți, om); c) *faptă externă*; c) *act intern*.

2. *Împrejurările* în care se face lucrarea: 1. Cine? 2. Ce? 3. Unde? 4. Cu ce mijloace? 5. Pt. ce? (intențiunea, scopul)¹⁾. 6. Cum? 7. Când?

Mulțumită. Parohia Română Unită din Sălcud ține să aducă și pe această cale simțitele sale mulțumite On. familiei *Elena și Ing. Constantin Moțaș*, dir. gen. la Soc. An. Română de gaz metan, pentru gestul marinos al donației de 3000 Lei pe seama bisericii numitei parohii (Lei 1000 din partea familiei, iar 2000 Lei din partea Societății). — Răspățească Cel de sus din comoara darurilor Sale fapta generoasă menționată de noi cu sentimentul celei mai sincere grațitudini. (Comitetul parohial din Sălcud).

¹⁾ Aici, mai ales, se va explica, să scopul nu sfîșiețe mijloacele...

Știri mărunte

Personale. Ven. Ordinariat al Maramureșului a făcut mai nou următoarele schimbări în cler: pâr. *Grigore Ghiurco* din Stremț a fost trecut la Domnin, iar pâr. *Eugen Dragoș* din Sarasău la Desești. — Au fost hirotoniți întru preoți absolvenții de teologie: *Vasile Marinca* din Săliște, *Vasile Jude* din Buciumi și *Gheorghe Moldovan* din Vad.

Reunione Mariană harnică. Am numit pe cea din *Sardul Nirajului*, de sub conducerea dnei *Elena Oltean*, soția pâr Oltean. Grație stăruințelor acestei reuniuni s'a ajuns să se cumpere un chivot în preț de 5000 Lei, s'a reparat radical iconostasul și s'au făcut și 2 prapori în preț de 10.000 Lei. Bindecuvântarea acestor prapori s'a săvârșit, cu tot fastul, în 21 Noemvrie c., de praznicul Intrării în Biserică, prin preoții I. Oltean din Miercurea, G. Crețu din Troița și P. Oltean din loc. Cu acest prilej s'a cuminecat mare mulțime de popor.

Fenomen de telepatie. La Tivoli în Italia, după cum scrie *Osservatore Romano* (22. XI. 35), în ziua de 8 Noemvrie c. s'a petrecut un fenomen de telepatie ca și care puține s'au înregistrat. În acea zi a murit, în urma infecției puerperale și a unui violent atac pulmonar, *Bianca Baroncini*, soția lui E. Fantastichini, în vârstă de 25 de ani. Cu câteva minute înainte de a muri s'a arătat copilășului său mai mărișor, lui Luigi (în vârstă de 3 ani) și l-a chemat să plece cu ea. Micuțul n'a dat ascultare chemării motivându-și neascultarea cu faptul că nu era în hăinuțele lui de sărbătoare. Cu copilul se aflau împreună doi verișori de-ai săi unchiu-său și mătușă-sa, în casa acestora din Casape. — De înțeles că acest fenomen a produs în tot jurul o impresie profundă.

Legea numelui. După cum scriu gazetele, s'a înaintat Consiliului Legislativ un proiect pentru modificarea legii numelui. În sensul acestui proiect se admite schimbarea de nume numai în cazul când numele aceluia care cere modificarea se pretează la ridicol, sau este un nume compromis. Deasemenea se admite să și schimbe numele condamnații cari ulterior au fost reabilitați. Pentru cei cu nume neromânești se admite schimbarea numelui în cazurile când au contractat căsătorie cu o româncă; sunt stabiliți de multă vreme în țară; au obținut o înaltă demnitate publică; etc. Partea a doua a proiectului din chestie prevede și aceea că, toți românii din provinciile alipite, ale căror nume au fost înstrăinate în timpul dominațiilor maghiare și rusești, își pot schimba numele, punându-li-se la dispoziție o procedură rapidă, sumară și gratuită prin intervenția primăriilor și a parchetelor.

Locale. Vinerea ce vine, de praznicul Sf. Ierarh Nicolae, va predica în catedrală pâr. *Nicolae Comșa*, prof. la liceul de băeți, iar Dumineca cei urmează pâr. *Dr. Ioan Sutu*, prof. de religie.

Asociația cărții catolice. Ființează numai de anul trecut. S'a înfiripat la Paris, grație înțelegerii superioare alor 12 tineri profesioniști ai cărții. Astăzi are mii de membri în capitala Franței și în provincie. Deunăzi și-a ținut adunarea generală anuală constatându-se roade îmbelugate: conferențe, zile de studiu, un cerc feminin de studiu etc. Pentru anul viitor s'au proiectat: propagandă; o sf. liturghie, în fiecare Duminecă, la orele prime ale zilei, pentru colaboretorii dela ziare, cari lucrează și noaptea.

† **Vasile Fărcășanu**, preot on., s'a stins din viață la Turda, Marți în 26 Noemvrie c., într'al 80-lea an al vieții, 53 al preoției și 16 al văduviei. — Odihnească în pace!

† **Andrei Serbac**, f. paroh-protopop, on. în Desești (eparhia Maramureșului), a trecut la cele veșnice la 17 Oct. c. — Odihnească în pace!

Convocare. În Conformitate cu art. 13 din Statute, Onor. Membre ale Reuniunii Femeilor Române gr. cat. din Blaj sunt rugate să participe la *Adunarea generală ordinară* care va avea loc în ziua de 15 Decemvrie 1935 la ora 3 d. m. în sala de gimnastică a liceului de băeți. **Program:** 1. Deschiderea adunării. 2. Exmiterea alor 3 membre din adunare pentru verificarea procesului verbal. 3. Raportul general al comitetului despre activitatea reuniunii dela ultima adunare încoace. 4. Raportul casierei. 5. Proiectul de buget. 6. Exmiterea alor trei comisii: 1., pentru cercetarea raportului general; 2., pentru cercetarea gestiunilor financiare și a proiectului de buget; 3., pentru înscrierea de membre noue. 7. Rapoartele comisiunilor de mai sus și darea absoluturilor pentru gestiunea încheiată. *Blaj*, la 16 Noemvrie 1935. — Presidentă, ss. *Em. Hopârtean*, p. Secretar, ss. *O. Gaël*.

Telefonul „Unirii“

P. Reghin. N-am avut plăcerea de a cunoaște pe preotul catolic Francisc Sigmund din Chișinău (Basarabia). Nu știm nimic nici despre pretinsa lui trecere la ortodoxie. Știm însă cu certitudine altceva. Și anume: suratele pravoslavnice prea o fac de oaze când afirmă, ca numitul s'a fost răpit de doi misionari catolici și a fost trecut în Polonia, unde a fost închis într-o mănăstire. Că s-o fi căit de ce a făcut nenorocitul, se poate, că se va fi retras în mănăstire, se poate. Dar că s'a fost răpit... adevărat cu sila, peste voia lui... asta să i-o spună... dlui Matei. Ca să se păzească. Că dacă așa de ușor merge la noi răpirea, apoi în curând îi vine rândul și vor urma și alții, — Așa să știe.

»Universul«. București. Aveți în Dicioșmărtin un corespondent »pă cinst«. E aprig și cu duh, nevoie mare. Vă recomandăm însă să-l țineți bine în frâu. Fiindcă toată porneala și talentul lui îl împing către genul umoristic. — Așa se explică ultima informațiune pe care va trimis-o și pe care, în iperzelul Dv. pravoslavnic, ați plasat-o la loc de cinste, în pagina 1 a numărului din 30 Nov... V'a păcălit, pur și simplu. Vorbește, anume, de »revenire în masă la ortodoxie« în județul Târnava-Mică. A voit, probabil, să scrie: »venire la masa ortodoxiei« cu vremelnicele-i bunătați, imbiat prin târguri și oboare de agenții Sibiului. Dar dela invitare până la »revenire« e o cale atât de lungă... Și dela câțiva rătațiți, din lăcomie după ciolane dominante, până la »masă«, alta fără sfârșit. Ceeace se poate verifica ori-când, cu date statistice. De ce se ferește de ele? Și mai ales, de ce nu face puțină »contabilitate dublă«, adevărat să scrie nu numai ce cade, ci și ce pică. Dacă doriți, Vă stăm la dispoziția noi, cu precizări. — Dacă ați judeca nițel mai obiectiv, n-ați avea nevoie de mărturia noastră. De atâtea ori precucericii au anunțat »revenirea în masă« și »ruperea pecetilor«, încât azi, după a lor socoteală, n'ar mai exista nici un suflet de credincios în toată Biserica unită. Ceeace, se pare, nu e cazul. Dimpotrivă: cu statistica în mână vă putem dovedi ori-când, că în luptele confesionale de până acum, nu noi suntem în pierdere. Ci alții... A doua păcăleală din pomenita informațiune: trecerile din Valea-Lungă. Până acum: peste 100 de familii. Răd și curcile. Intrebați pe ofițerul stării civile de acolo. — Dar culmea hazului abia acum vine: »Motivul trecerilor sunt: cunoașterea mai temeinică a istoriei bisericești și naționale...« Intrebați, iarăși, autoritățile locale. Veți afla, că bieții credincioși tulburați pe moment — numai pe moment! — de anume promisiuni mincinoase, sunt din neamul, altfel foarte simpatic, al Romilor. Care istorie or fi studiat-o drept »națională«? Intrebați-vă corespondentul!

B. Cluj. Am văzut, firește, »răspunsul...« publicat de »Comitetul Agrului Blaj« în »Națiunea Română« din Cluj (20. XI. 45). Nu i-am dat însă nici o importanță, fiindcă din capul locului l-am socotit apocrif. Este, adevărat, prea puțin probabil ca un comitet agrar să și publice »elucubrațiunile« bătaioase în foaia unui partid politic. De altfel e cu neputință să se arate atât de irascibil și bătaios. Asta ar fi, într'adevăr, o dureroasă disonanță în ansamblul melodos și clar al Agrului, iubitor de pace și bunăînțelegere frățească. Și iarăși, e greu de crezut ca un comitet atât de serios, să și împoțoneze gândul cu atâtea potop de vorbe înfoiate și prețioase. Ca să nu mai pomenim împrejurarea, că »răspunsul« n'are »nici înțelegerea, nici buna cuviință de a nu lua în deriziune« gramatica și sintaxa românească; ceeace un comitet cu adevărat »blajan« de bună seamă nu va face. Din aceste motive continuăm a crede, că e vorba de o nouă »confuziune a atribuțiilor« și de oarecari »exagerări verbale«, cari se vor lămurii în curând, spre mulțumirea tuturor.

I. Sibiu. Vorbind despre »catedrala ortodoxă« ce se zidește la Blaj, Pâr. T. Scorobet spune foarte frumos (»Universul« din 24. XI. 35): »Să privim în jurul nostru, în acest istoric Blaj, candelă luminoasă de cărturărie și de libertate națională...« După ce s'a așezat aci și capitala județului »am socotit să descăleacă aici și să înălțăm un sanctuar ortodox«. Foarte bine, am spus și spunem și noi. Ceeace nu mai putem aproba însă este motivarea pe care o dă Pâr. S. Și anume: »Prezența stăpânirii naționale nu este completă fără acest altar al legii străbune«. Cum așa? Nici chiar în Blajul care e »candelă luminoasă de cărturărie și de libertate națională«? Contradicția e isbitoare. Nu așa, Părinte S. ci mult mai simplu și mai firesc: se face biserică pentru credincioși. Ca să aibe unde să se roage lui Dumnezeu. Pentru sufletul lor și pentru România. Așa da. Și nu altfel!

B. Marghita. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

D. East Chicago. Ind. Am primit 2 dolari. Abonamentul e achitat până la finea anului curent.

P. Linzi-Călugăra. Chităm primirea sumei de 400 Lei. Abonamentul e achitat până la 31 XII 1931.

Anunț. Se aduce la cunoștința amatorilor, că la *oficiul poștal Blaj*, în cancelaria oficiului la orele 10 dim. pe ziua de 13 Decemvrie a. c. se va ține licitație publică cu oferte închise, *concesionarea serviciului de factaj*. Domnii concurenți sunt rugați a se prezenta în cancelaria oficiului cu o jumătate de oră mai înainte de începerea licitației pentru a lua cunoștință de caetul de sarcini. Odată cu oferta concurenții vor depune o garanție provizorie în numerar, egală cu 5% din cuantumul subvenției specificată în ofertă pe timp de 2 an. — *Blaj*, la 27 Nov. 1935. Diriginte: *I. Bocanglu*.

A apărut

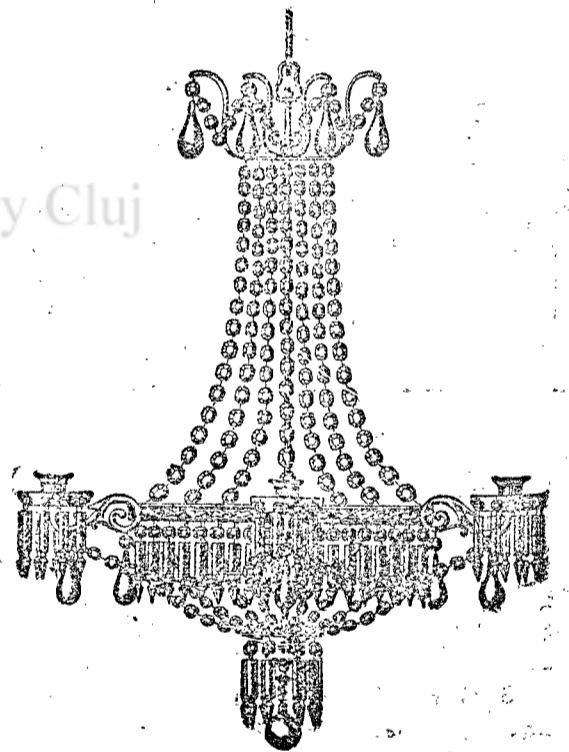
„CALENDARUL DELA BLAJ“

pe 1936

cu coperta în trei culori, mai bogat ca totdeauna. Prețul 12 Lei plus porto.

Se află la

LIBRĂRIA SEMINARULUI din Blaj

Policandre

la

LIBRARIA ANCA — CLUJ

din sticlă, în diferite forme frumoase, pentru bisericile noastre dela sate.

Tot aici se află: Sfeșnice, Ornate și Rechizite Bisericești, Prapori, Odăjdii, Cruci, Cărți, rechizite și imprimate bisericești, Icoane, Steaguri Pt. Reuniuni, Medalioane, Rozare, elopote, cărți de rugăciuni, Teatre și Monoloage populare și școlare, etc.

Cereți catalogul detaliat și ilustrat.

(2—?)